

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

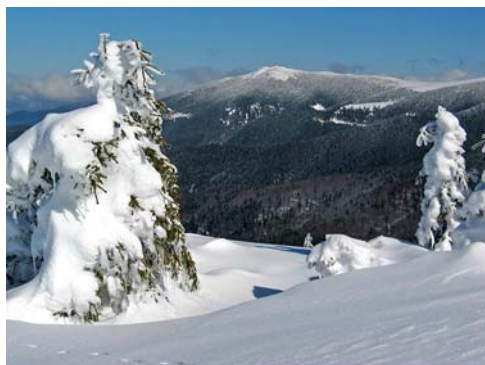
Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Túrák havas tájakon

Válogatás Mocsári László fotóiból

Bakonyi kaleidoszkóp

(Döbrönte, Somló)

A novemberi este gyászos feketeségét csak az időnként felvillanó lámpák fénye törte meg, ám bent az autóban kellemes meleg és vidám társaság volt. A Renault Megan (10 éves; metálkék; 200 ezer km ; irányár: 1 millió; ugyanitt, baknyúl eladó) a Bakony rengetege felé tartott, de mi térben és időben időnként nagyot ugorva, egész máshol jártunk. Erzsikével együtt tapsoltunk a színházi nézőtéren, majd részt vettünk egy esküvőn Dagesztánban, ahol bár mindenki muzulmán volt, mégis disznóhúst ettünk; és ahol mellelég ő volt a mennyasszony. Mónikával kb. hatszor éltünk át halálfélelmet Józsi extrém túraín, majd jóleső melegség öntötte el a szívünk táját, mikor megismertük diákjai italozási szokásait, konstatálva: „Lám, lám a vér nem válik vízzé”. Azután legutóbbi közös élményeink elevenedtek meg: újra együtt túráztunk Máramaros hegyi rétjein és fenyveseiben. Erzsike vidám kalapja alatt, egy fogkefe és fogkrém incselkedett a hátizsákjából kimeredő méteres szalámi rúddal. Mónikát vitte a hegyre a lelkesedése és a hátizsákja. Jómagam azon elmélkedtem egy lövészárokból kuporodva, - immáron egy órán belül harmadszor - hogy az aszalt sárgabarack vagy a forrásvíz, esetleg ezek együttes hatása oka sanyarú helyzetemnek. Később együtt vacogtunk a sátorban, és senkinek nem volt kedve kimenni éjszaka pisilni.

Miután minden utazás végett ér egyszer, így egy íves kanyar után feltűnő Döbrönte helységnévtábla figyelmeztetett minket arra, hogy ideje visszatérnünk a valóságba és a mába. Szóval megérkeztünk.

Döbrönte

A kis község a Bakony északnyugati szélén, a Bitva-patak mentén, ennek keleti magaslátára települt. A szép természeti környezetben, középkori romvár alatt kiépült település az egyik legismertebb bakonyi üdülőhely. Határa Pápa-Tapolca, Bakonyjákó, Ganna és Pápakovácsi. Döbrönte 270 lakosú kis falu, Veszprém megyeszékhelytől 50 km, Pápa városától 15 km távolságra. Neve szláv eredetű, valószínűleg XI. századi település. A falu eredeti helye valószínűleg a mai Ódöbröntével azonos. A helységet először 1330-ban említi írásos adat Devrente néven.

A falu felett magasodó gerincen épült a romjaiban is impozáns Szarvaskő vára. Építetője Himfy Benedek bán Nagy Lajos király kedvenc hadvezére. Az építés idejét 1373-1374 évekre jegyzi a krónika. 1640-ben még laktak benne, a XVI. század második felében indult pusztulásnak, a falu is elnéptelenedett.

Az 1760-as években a Somogyi család lett a környék legnagyobb földesura. Somogyi Miklós német és magyar telepesekkel népesítette be a birtokát, a mai község területén. 1785-ben 261 személyt irtak itt össze, amivel ebben a korban népes helynek számított annak ellenére, hogy

még 1828-ban is pusztának nevezték. A lakosság római katolikus vallású, nyelve német volt.

Lélekszáma (bár a századforduló után sokan kivándoroltak Amerikába) 1941-ig emelkedett, ekkor érte el a maximumot: 549 lakosából 64 magyar, 485 német anyanyelvű. A II. világháború után Németországba Drezda és Karlsruhe környékére telepítettek ki számos családot, akiknek minden vagyonát elkobozták, s helyükre az ország több településéről érkeztek új lakosok.

A Fájdalmas Szűz tiszteletére szentelt mai klasszicista plébániatemplom amit 1815-ben építtetett a Somogyi család. Tervezője Charles Moreau volt, építész pedig a bécsi Kornhausel József.

Régi parasztház, benne a csapat kétfelé osztva; szállingózó hó; a ház fölött kivilágított vár; és mindenekelőtt szerfelett vidám társaság fogadott minket. Ahogy az ajtón beléptünk, mint ha egy orosz regénybe csöppentünk volna. Nem csak az egy négyzetméterre jutó emberek hihetetlen tömege miatt, az erőszakkal a gigánkba tuszkolt vodka okán, de annak a ténynek a folyamánként is, hogy kiderült néhányunknak igazi muzsikként a padlón kell aludnia, mivel

Laci több ember jelentkezését fogadta el, mint amennyi hely van. Mentségére legyen mondva, ő nem a kellemetlenül langyos padlón, hanem a kellemesen hideg tornácon ágyazott meg magánk.

A faluban az első ébredőket gyönyörűen szikrázó reggel, hópaplanos házak és kertek köszöntötték. Józsi bácsi a bolt felé tartva furcsa, soha nem látott dologra lett figyelmes. Egy ház előtt megállt, erősen pillogott a tornác irányába. A kalapját a tarkójára tolta, és vakargatni kezdte a fejét. Mindenki láthatta, hogy erősen gondolkodik.

- Hát ez meg mi az Istencsudája? – mondta fennhangon.

- Hernyónak nagy, meg egyébként is, ilyen hidegben nincs is hernyó.

Körbenézett, a sok gépkocsit látva így okoskodott:

- Úgy látszik ezek Pestről jöttek és ez valami úri huncutság.

Ekkor a „hernyó” megmozdult és fordult egyet.

- Jé ez mozog, és lyuk van a vastagabbik végén. – szölt felélénkülve.

Ekkor egy rozmár bajusz és feltűnően nyűgös gazdájának a feje kandikált ki a lyukon.

Ez már Józsi bácsinak is sok volt, gyorsan kereszterítvetve folytatta az útját az ABC irányába.

- Hát már a pesti hajléktalanoknak is ilyen rosszul megy, hogy legyűnnek falura. – gondolta

magában. Ekkor a bolt elé ért, és ahogy be akart menni megtorpant.

- Hogy a rossebb essen belé, nem elfelejtettem, hogy mért küldött az asszony! – azzal földhöz vágta a kalapját, majd sarkon fordult és sietősen elindult hazafelé.

Ahogy a notórius koránkelők kinéztek az ablakon, konstatálhatták, hogy a tegnapi őszből mai télbe csöppentünk. Miután egyre világosabb és egyre zajosabb lett a ház, az egy főre jutó WC csészék arányát már statisztikailag is lehetetlenség volt kimutatni. Az étkezöben turnusonként cserélődött a reggeliző és tízórait készítő társaság, miközben mint divatbemutatókon vonult fel, ill. ki a negligzésben mutatkozó hölgytársaság. Időnként, az esztétikai élményt erősen lerontva a kisebbséget jelentő

férfiak is feltűntek. Tamás ma korán kelt, és mint egy a törzsfelődés korai szakaszát képviselő Homo Ludenshez illik, elindult a közeli erdőbe egy bizonyos elrejtett dobozkat felkutatni. Miután a vele szimbiózisban élő GPS készülőkével és elégedett vigyorral az arcán visszatért, lassan mindenki összecihelődött a túrára. Némi zavart, csak az okozott, hogy Laci a házban tartózkodó társaságot úgy tájékoztatta, hogy az indulás 8.30-kor, lesz míg én a reggel érkezőket 9.00 órára invitáltam. Ahogy lassan gyülekezett az indulásra váró társaság, megállapíthattuk, hogy nem csak mi szemeltük ki ezt a gyönyörű, szikrázóan napos reggelt túrázásra, ugyanis egyre több hátizsákos ember gyülekezett a ház előtt és kezdett érdeklődni tőlünk, hogy innen indul-e a teljesítménytúra. Később kiderült, hogy pont ezen napon szervezték meg először a Szarvas nevű teljesítménytúrát különböző távokon. Ennek folyamányaként az erdő néhol úgy nézett ki, mintha egy marhacsorda haladt volna előttünk. Miután a Hárskútról érkező Gyuláék is megérkeztek el is indulhattunk.

A Z jelzésen indultunk el délkeleti irányba. A falu házait hátrahagyva, balról dombok, jobbról pedig a Bitva patak szegélyezte utunkat, mely csendesen folydogált a havas ágait szomorúan lógató fűzfák között. A vízfolyás mentén haladtunk egy darabig, míg el nem értük a faluhoz tartozó üdülőtelepet. Itt búcsút véve a Z jelzéstől – amely a turistaház mellett délre kanyarodott, mi a Z+ jelzésen haladtunk tovább. A délkeleti irányt továbbra is tartva, egy hídon átkelve búcsút vettünk a Bitva pataktól és most már a Köves-patak folyásával párhuzamosan haladtunk a dombok alján. Egy meredek lejtőn lecsúszva elértük a patakot, majd annak árteréből kikapaszkodva egy rétre értünk, ahol a jelzés délnyugati irányba fordult, az utat csak a két méteres gazban húzódó csapás mutatta. Hamarosan elértük az erdőt és a benne kanyargó Köves-patakot. Átkelőhelyet csak nagy nehezen találtunk a szélesen kanyargó vízfolyáson. Itt Tamás és Péter elváltak tőlünk, elmentek geoládát keresni, amit a patak mélyén sikerült is megtalálni. Péter vállig a jéghideg vízben matatva jött rá, hogy miért is kellett az ő pótolhatatlan segítségével. Ez alatt a csapat többi

tagja, déli irányban haladt tovább a lassan emelkedő „Jákói úton” az erdő fái között. Hamarosan egy délkeletről érkező széles murvás útra kanyarodtunk, délnyugati irányban haladva tovább. Nemsokára - az irányt tartva – egy balra leágazó keskenyebb útra tértünk át. Ezt az utat a térképen Malom útként találjuk meg. A S jelzésre rátérve, immáron déli irányba folytattuk utunkat, lassan ereszkedve egyre lejjebb és lejjebb. Nyugat felé kanyarodva m és ereszkedve feltűntek Magyarpolány házai. Kiérve egy nagy rétre már ott magasodik előttünk a világhírű kálvária dombja. Hátról megközelítve, néhol szinte négykézláb másztunk fel a dombra, az itt lévő kis kápolnához.

A kálváriadomb tetejéről gyönyörű kilátás nyílt déli irányba. Némi pihenő után a dombról az öt stációval tagolt lépcsősoron haladtunk le, baloldalon népiesen naiv szoborcsoportokkal. A Petőfi utcán a buszmegálló felé haladva tornácos, jellegzetes bakonyi házak készítenek fényképezésre. Miután mindenki kellőképpen elfáradt, a helyi presszóban pihentünk meg.

Magyarpolány

A falu nemzetközi hírű nevezetessége a Petőfi utca. Az itt álló szép bakonyi házak bemutatják a régi faluszerkezetet. A terület 1990 óta a Nemzeti Örökség része.

A települést 1171-ben említik először, később, a török kor háborúi során elnéptelenedett. A falut újraépítették, majd 1752 környékén német telepesek is érkeztek. Kettős falucska alakult ki: Német- és Magyarpolány, melyeket csak egy szekerút választott el, de két bíróságigazgatott. Közös uruk a zirci apátság volt.

A század elején több mint száz polányi ember vándorolt ki Amerikába, a második világháború után pedig mintegy másfél száz családot telepítettek ki.

Magyarpolányt a napjainkig megőrzött hagyományos faluképért 1993-ban Europa Nostra-díjjal tüntették ki.

Gizi néni a pult mögött állt, meredten nézte a vegyes bolt fehér falán az óra perc mutatóját. De már nem is látta az órát, otthon volt, éppen csipetkét szagattott a pompásan illatozó, már tegnap megfőzött csülkös bablevesbe.

A tűzhely másik lángján már zubogott az odadett víz, és áhítozva várta, hogy belécsobbanjon az odakészített hosszúmetélt. A tészta szálak még békés egyetértésben feküdtek egymás mellett zacskóban a kredencen, még nem is sejtve, hogy hamarosan túrós csuszává fognak átlényegülni tejföllel és szalonnával bőségesen megöntözve.

Igyekeznünk kellett, mert János bácsi nem szerette, ha késett az ebéd, épp eleget veszekedett vele így is, hogy elvállalta ezt a bolti állást.

Még, hogy szombaton dolgozni – dohogott magában az öreg, a megyei lappal a kezében, a konyha asztal mellett. És mi lesz az ebéddel? Majd délután négykor fogok ebédelni? Nem?

Az utcáról hangok szűrődtek be a boltba. Gizi néni tudata villámgyorsan visszatért a jelenbe, gyorsan lezárta a kasszát, felakasztotta a fehér köpenyét a fogasra. Ahogy a hangok forrását kutatva kitekintett az utcára, szinte csontjáig hatolt a rémület.

- Úristen! Turisták! Ezek vásárolni akarnak! Pont záráskor, na de abból nem esznek!

A hangok tulajdonosai éppen feltették lábukat az első lépcsőre, mikor Gizi néni korát meghazudtolva, mint akit darázs csípett meg szökött az ajtóhoz, és amikor a kisebbik hölgy – mert, most már látta, hogy két hátizsákos nő a hangok tulajdonosa – rátette a kezét a kilincsre, elfordította a kulcsot a zárban. A két nő elképedt arcát már nem is látva, elégedetten mosolyogva indult a hátsó ajtó felé. Még halott valamit távolról, hogy – Milyen kereskedő az ilyen? – vagy, valami hasonlót, de ő már ekkor újra János bácsinál járt, aki már zsörtölődve várta a szombati ebédet.

Magyarpolányt észak felé, katolikus templomot és a plébániát összekötő fahíd alatt az SÄ jelzésen hagytuk el. A falu végén jelzésünk felkanyarodott a Polányi-hegyre, de mi tovább mentünk a széles úton. Bükkösbe ereszkedve találkoztunk a S körsétajelzéssel. Rátértünk a Magyarpolányt Gannával összekötő kövesútra, melyről a közeli elágazásban jobbra tértünk. Kavicsos utunk elhaladt egy fészület előtt, egy fiatal fenyvesnél balra, észak felé, a Károly-kúti erdőbe fordultunk. A következő útvillában jobbra tartottunk, jobbra fiatal tölgyes, balra öreg bükkös, majd középkorú tölgyerdő kö-

vetkezett. Beértünk a Szentkút völgyteknőjébe. Jobbra fordultunk egy fahídra, utána kb. 100 m hosszú bozotos, dagonyás útszakasz következett. A folytatás kellemesebb és változatos: az enyhén jobbra tartó tartó, majd a gerincre felkanyarodó út tölgyesben, majd fenyvesben vezetett. Átvágtunk egy tisztáson, majd enyhe ereszkedő után útkereszteződésbe értünk. A SÁ egyenesen, a szembe jövő Z + jelzéssel együtt folytatódik, Döbrönte felé balra indul a Z +. A jobb oldalon erdei fenyő, balra éger, majd akác, később lucfenyves váltakozik, helyenként buja az aljnövényzet. Nyír- és nyárfák után utunk jobbra, északkelet felé kanyarodott. Fialat erdőben, a Kerék-hegy délkeleti lábánál kereszteztük az itt kezdődő, s északnyugat felé hosszan nyújtózó, gyér növényzetű, vizenyős terület alsó részét, majd balra, északi irányba fordultunk. Igen szép és kellemes útszakaszon öreg fenyők, tölgyek, sarjerdő, nyír és fiatal tölgyes vegyesen változott. Egy „T” alakú kereszteződésben jobbra fordultunk, majd kb. 50 m után balra ismét felvettük az északi irányt. Vegyes akác-tölgy, majd szálerdőben, a Nyúl-hegy keleti oldalában haladtunk. A bal oldalon 1 km hosszan rozzant kerítés védi az irtásújulatot, jobbra sűrű fenyves sötétlik. A Gannai-Mánc-hegy nyugati oldalában enyhén lefelé tartó, kényelmes utunkat tölgy-, majd helyenként óriás fenyőkkel szegélyezett erdő teszi változatossá. A Bitva előtt, a vízmosástól balra felkanyarodtunk a patak feletti nagy rétre. Átkeltünk a Bitva hangulatos gyaloghídján és újra Döbrönte ismerős házai között jártunk.

Szarvaskő várának évszázados kövei fenséges nyugalommal nézték már időlen idők óta a domb alján rohagászó embereket, akik szerettek, gyűlöltek, örültek és szomorkodtak, egyszóval éltek, immáron sok-sok generáció óta. Még ifjú volt, pompás falain még csillogott a vakolat, falain alabárdos örök jártak, a vár alatt hímes rét, a réten vidáman rohagászó lovak és harmadfű csikók. Távolabb Pápa felé a látóhatár szélén apró szalmatető házak felől füst szállingózik az ég felé. Egy szikrázóan szép téli napon újra füstöt és pernyét hozott a nyugati szél, de a füst nem a tűzhelebről, hanem a szalmatetőkből származott. A falakon

belül a rémült nép siránkozva nézte, mint szállt az égbe életük munkája, de hamarosan a bánatot ádáz düh váltotta fel, amikor meglátták a vár alatt feltűnő turbános lovasokat. Tehetetlen dühükben az öklüket rázták a marcona alakok felé. Nem sokkal később furcsa, kemény nyelven beszélő emberek érkeztek, szekerekkel a vár tövébe. Mint a gombák a fűben, nőttek ki az apró házaik a domb alján, mintha az Ő erős falaitól vártak volna védelmet. Pedig, akkor már hol volt a szép csinos külső, a falak itt-ott már omlófélben, a tető beszakadva és a termekben már csak a huzat járt. Aztán óriási dördülések rázták meg a földet, hernyótalpas szörnyek szántották fel a gypet, és a nyomokban rengeteg ember haladt nyugat felé. A kemény beszédű embereknek is úgy látszik honvágyuk lett, mert egy szép napon teherautókra szálltak és elmentek őseik földjére. Aztán egy szép nap, vége szakadt a nyugalmas estéeknek, apró szorgos emberek vakító lámpákat szereltek fel a dombra, és megvilágították a vár vén-ségesen vén falait.

Az amatőr művészcsoport felfelé haladt a dombon a vár felé. A terep már megfelelően elő volt készítve. A reflektorok megvilágították a háttérként szolgáló várfalakat. Miután mindenki szusszantott egyet, elfoglalta kijelölt helyét. Először improvizációs gyakorlatokkal melegítettek be. Belső érzelmeiket igyekeztek kivetíteni a fények segítségével a falakra. Pílangók, zebrák a szavannán, szőkenő szarvas, szivárvány, repülőgép, tárgyalóasztal, iskolatáska, számítógép. Azután a lecsupaszított valóság vetült a falra: PKE.

Vasárnap, reggel, hangok, fények, magamhoz térek.

A hangok alapján próbálok rájönni: a WC-be mentek, nem még sem, a mosdóba. Zrínyi Miklósként várok. Ez az, most, roham, WC kilincs a kezemben, nem adom senkinek, nyílik, vagy nem nyílik, nyílik, sóhajtok, bezárom, sóhajtok.

Reggeli készítés, nyeldekülés, rumosteával öntözve. Tízórai készítés, ez sincs, az sincs, nem találok semmit. Aztán még azt sem, de aztán még is, készül. Hol a folpack? Valaki megszán. All right.

Pakolás. Cihelődés. Autóba csomagok, fülcimpám lefagyott. Hó van, sőt jég van. Csúszunk, vagy ne csúszunk ez itt a kérdés? Nem csúszunk. Elindulunk. Hátrafelé. Tolatunk. Aztán előre. Irány a Somló.

Somló

A Bakony hegységének északi körzetében magányosan tör az ég felé egy hatalmas hegy, a Somló, melynek erdővel benőtt szakadékos peremén emelkedik a középkori várrom.

A XIV. század első felében emelheték, egy magánföldesúri birtok központjaként. Az első okleveles említése 1352-ből származik. A viszonylagos évtizedeket 1442-ben fegyverek zaja törte meg, az országot dúló beháborúban elfoglalták a Rozgonyi család fegyveresei. 1479-ben Mátyás király Kinizsi Pálnak adományozta hadi győzelmeiért. 1490 után Kinizsi elzálogosította Szapolyai Istvánnak, akitől később Bakócz Tamás esztergomi érsek vásárolta meg 12.000 forintért. A XVI. sz. eleje jelentette Somló virágkorát, amikor nagyszabású építkezéseket végeztetett benne Bakócz érsek. A XVII. Században sok kézen megfordult, utolsó katonai szerepét a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharcban játszotta, amikor a Dunántúlt időlegesen megszálló felkelők hadianyag raktárukat szolgált. Később sorsára hagyták, épületeinek köveit az 1820-ban létesített dobai kastély munkálataihoz hordták el.

Részlet Együgyű Róbert herceg családi krónikájából, melyet M. mester jegyzett le, ki tudja mikor.

Az Úr megtestesülésének 2008.-ik évének Szent Kelemen vértanú napján, várostromra gyűlt össze az én jó uram, Róbert herceg kisdédserege. Az idő hűvös volt, északról sötét fellegek baljóslatúan gyülekeztek, mintegy előre jelezve, az aznapi nehézségeket. A csapat a vártól északi irányba tette le harci járműveit, egy a helyi pór nép igényeit kielégítő korcsma mellett. Miután Róbert, akit együgyűnek is mondanak seregei felett szemlét tartott, megindultak a célpont felé. Az erősség közvetlen előttük magasodott a hegycsúcs egyik kiemelkedő ormán. A gazdám cselesen nem a várba vezető széles, jól kikövezet északi úton, hanem

a déli oldali keskeny ösvényen akart eljutni a somlai várhoz. Az ostromló csapatokat a várvédők előzékenyen sárgára festett jelzésekkel kalauzolták erősségük felé. Bár némelyeket gyanakvással töltött el, hogy a sárga jelzés mellett néhol sárgára festett kupák is feltűntek, ezzel akarván elrémíteni hősi sereget, utalva a kiállandó szörnyű megpróbáltatásokra. Ezen miskulanciák a csapatban lévő két asszonyceledet kellőképpen elrémíté, így bátorságuk inukba szálla és lemaradék egy, a hegyek levét kínáló hajléknál. Ezután néhány lovagon a hitehagyottság vett erőt, ezért felkeresték az útba eső Szent Ilona kápolnát és imádkozák vállalkozásuk sikeréért.

E szent helyről gyönyörű kilátás volt nyugati és déli irányba is. Nyugatra a Kőszeg szabad királyi város felett magasodó hegyek látszottak. Délre pedig a Balatonnak nevezett meglehetősen nagy tó partján magasodó ormok zárták le a láthatárt. Az Badacsony, az Szent György-hegy, az Gulács és még sok másik. Úgy hírlík, hogy ezen hegyekről kiváló borokat nyernek, és még azt is hallottam, hogy vannak akik időnként meg is fürdenek a fent említett tóban. Én ugyan el nem hiszem, még hogy férfiember vízzel érintkeznek? Ki halott már ilyet. Elég, ha tanulságképp megemlítem Ladislaius szent életű remete történetét, akit a korábbi foglalkozása okán vámosnak is neveztek. A fent nevezett barát nagy és felettebb nehéz hátra szerelhető zsákokkal járta be Magyarországot királyának földjét, ott is elsősorban a nagy erdőségeket és a magasabbnál magasabb hegyeket, mivel korábbi életében nagy gonoszságokat követett el, s ily módon próbálta levezekelni bűneit. Mivel sokat éhezett (állandóan levesporokat evett) és szenvedett (minden este a földön aludt), egészségét úgy próbálta megőrizni, hogy a vízzel való érintkezés minden formájától tartózkodott. Két mondása is azóta szállóigeként terjed a nép ajkán. Midőn egyszer megkérdezték tőle, miért nem iszik vizet, azt felelé: - Halál a májra! Valószínűleg aszketizmusának olyan fokára jutott, hogy így akarta büntetni korábbi rosszmájúságát. A másik nevezetes mondása pedig, akkor keletkezett, mikor is megkérdezték, tőle, hogy mi a hosszú élet titka, ezt felelé: Nefüggvé le! Úgy, hogy kedves olvasom, ha sokáig akarsz élni, fogad meg e két bölcs mondást.

Hogy szavamát szavamba öltsem, a jó lovak igyekeztek megkerülni a somlai hegyet, mikor is egy felette leleményes szerkezethez érkeztek. Taposó kútnak hívták ezt a miskulanciát. A legkisebb apród, Bertalan bújt be a szerkezetbe, szemléltetve annak működését. A szerkezet leginkább egy mókuserékre emlékeztetett, azzal a lényeges különbséggel, hogy a mókusz mogyoróért hajtja a kereket, míg az ember ingyen. A rettenthetetlen had innen tovább vonula a Szent Margit kápolna felé. Innen az út egyre meredekebbé vált, a keskeny ösvényt immáron lépcsők válták fel, ahogy a sziklák és a fák közé értek. A sereg korban elől járói itt egy kis lihegést engedélyeztek maguknak, némi szuszogással egybekötve, mert fene nehéz a páncél hegynek felfele. A kőgrádicsokat leküzdvé a sereg egy füves fennsíkra érkezett, amelynek legmagasabb pontján egy óratorony meredezett (kilátó). Szerencsájukra a toronyban őrség nem vala, de szerencsétlenségükre a torony aljában lévő korcsmában szintén nem vala senki. Ez nagy szomorúságra adott okot, mivel mindenki erősen megszomjazott. Behúzódván a torony aljában mindenki elemózsiája elfogyasztásához látott, s némi melegítő italok is előkerültek a nagy hidegre való tekintettel.

Miután a sereg harci kedve újra tetőfokára hágott, bős ordítással iramodának meg a vár irányába, hogy egy váratlan rohammal azt kézre kerítsék. A bős roham a várkapunál ért végett, illetve annak hűlt helyénél. Miután mindenki odaért, egyöntetűen konstatálhatták, hogy a vár falai lerombolva, csak a néhány romos falmaradvány és az egykori konyha kéménye meredezik az ég felé. Vagyis a katonák nyelvére lefordítva nincs senki, akit kardéltre hányjanak, ezáltal kirabolnivaló sincs, megerőszkolnivalóról ne is beszéljünk. Valaki megelőzte őket, egy pár évszázaddal. Csak néhány megriadt mókusz és szajkó mutatkozott az ágak között. Mondhatom elég szegényes kínálat.

A kellőképpen elszontyolodott sereg miután végigjárta a várat, benézve minden lyukba, de semmit sem találva, elindult a várból levezető széles ösvényen, reménykedve hátha a hegy aljában húzódó pincék között kárpótolhatja magát.

A hegy aljába érve a sereg egy része csalódottan elindult haza, a másik része megakarván mutatni mi az a harci kurázsí, elindult borospincét keresni. Hosszú bolyongás és kitérők után megtalálák a megfelelő pincét. Díszes nagy betűkkel ki vagyon írva: Fehérvári pince, na de hamar kiderült, hogy ez a pince nem az a pince, ahová a felettebb harcias csapatot várták. Egy bravúros szervezőnek hála immáron a harci szekerekkel indulának tovább, és végül megtalálák a megfelelő helyet. Mindenki bevonult a házba és leült, azaz leült volna, ugyanis csak annyi ülőhely vala, amennyien vállalták a rettenetes tortúrát, azaz a helyi hegynek különböző leveinek kóstolását. A többiek állva maradának. Aztán megkezdődött a tortúra. Őt, igen nehéz próbatételt kellett kiállnia, az erre vállalkozó társaságnak. Őt fajta bor lett kóstolva, s mellé igen részletező ismertető járt. A próba felettebb nehéz volt, miután mindenki előtt ott csillogott az aranyárga nedű a pohárban, az orrát csiklandozta annak aromája, nagyokat nyeldekelve hallgatta a tulajdonos történeteit Kinizsi Páltól egészen Antal Józsefig, és mivel nem mert senki inni, a kihelyezett pogácsa a 20 perc alatt elfogyott. A fél óras történetek végén hihetetlen katarzist éltek át a kóstolók. A pince tulajdonosa minden borfajtanál elsorolta, hogy ezen a csodálatos hegy levének milyen gyógyhatása van, azáltal, hogy, milyen fontos atributeumokat épít be a szőlő a hegy kőzetéből a levegőjéből, a napsugárból a belőle készült borba. Miután a társaság ötféle bort elfogyasztott, eztán bátran ellátogathat a koleratelepekre, mindenféle következmények nélkül; az étvágya garantált egy emberöltőig; sebei garantáltan begyógyulnak; a rák messzire elkerüli és nem utolsósorban a férfiúi potenciál is biztosítva lesz, különösen a ha fiú utód nemzésére adja fejét. Arról nem szól a fáma, hogy milyen hatása lesz a bor fogyasztásának a hölgyekre nézve.

Róbert herceg lovagjai miután a várat bevenni nem tudták, a helyi borfajtákkal szemben megmutatták mi az a vitézség. Őt nemes ellenséggel szemben, mindannyian győztesen hagyták el a csatateret.

Ne tud ki
(Mérái Róbert, PKE)

Hágók a Tátrában

Lengyelország és Szlovákia Schengeni övezetbe való csatlakozásával mindenbol átjárhatóvá vált a Tátra főgerince, mely hosszú szakaszon batárt képez a két ország között. Ez olyan útvonalak bejárását teszi lehetővé, amelyek eddig kevésbé voltak elérhetőek, mivel a településektől és a turistabázaktól távol fekszenek, és eddig az országhatár miatt csak arra lehetett visszajönni, amerre mentünk.

A Schengeni csatlakozás előtt – 1999 óta – csupán a Tengerszem csúcson volt egy határ-átlépési pont. Hasonlót terveztek létesíteni a Nyugati-Tátrában – a Gáspár-csúcson, a Tomanowa-hágónál és a Wołowiec-nél is, de ezek sosem valósultak meg. A Schengeni-csatlakozással pedig az idő okafogyottá tette ezeket.

A főgerinc Magas-Tátrához tartozó szakaszán az alábbi átkelőhelyek érhetőek el különösebb technikai nehézségek nélkül:

Liliom-hágó (1952 m): Csendes-völgy – Gasienica-völgy

Sima-hágó (1994 m): Csendes-völgy – Lengyel-öt-tó völgye

Chałubinski-kapu (2022 m): Szmrecsini-völgy – Halas-tavi-völgy

Vadorzó-hágó (2307 m): Menguszfalvi-völgy – Halas-tavi-völgy

Az utóbbi három hágón való átkelést tűztük ki célul. A túraútvonalat első-sorban a közlekedési- és szállás-lehetőségek határozták meg.

Az október huszonharmadiki négy napos hétvégén 16-an öt autóval utaztunk a Tátrába. Autóinkat a túra végpontjának közelében, a Csorba-tónál, a Hotel Patria parkolójában hagytuk. Innen a villamossal Ótátrafüredre, majd

autóbuszsal Lysá Pol'ana-ba utaztunk. A Bialkapaták hídján átkelve szemerkélő esőben indulunk el a Lengyel Öt-tavi ház felé. A Mickiewicz-vízesések környékén az esőt havaseső, majd havazás váltotta fel. Az Öt-tavi katlanban már összefüggő, körülbelül 10 cm-es hóréteg fogadott bennünket.

Másnap korán reggel először egy rövid kitérőt tettünk Siklawa-vízeséshez, majd a elindultunk a Sima-hágó felé. A kék jelzésű ösvény először a Nagy-tó mellett halad el, majd a Fekete-tó fölé emelkedik. Ahol a jelzett út a Hátsó-tó katlanába befordulva a Zawrat-hágó felé kanyarodik, ott tértünk le róla. A Sima-hágóba vezető ösvény még a vékony hóréteg alatt is jól követhető volt. A hágó közelében kanyargó szerpentinén látszott, hogy előttünk is jártak már arra. A hágó déli oldalán az előző nap esett hó már jócskán elolvadt, és a szikrázó napsütésben kimondottan kellemes idő volt. A hágóból a Závori-nyeregbe ereszkedtünk le, majd a Koprova völgybe való további ereszkedés után a Szmrecsini-völgy felé vettük utunkat. Az alsó Szmrecsini-tónál értük el a turistaút végét. A növekvő törpefenyves egészen a tó partjáig ért, így rövid keresgélés után találtuk meg az továbbvezető utat. A Felső-Szmrecsini tavat már jókora jégfolt borította, hiszen egy meglehetősen szűk katlanban fekszik, ahova ritkán süt be a nap. Innen indultunk el felfelé a Chałubinski-kapu felé. A kötörmelékessé lejtőn való haladás nagy óvatosságot igényelt, hogy ne rúgjunk le köveket. Ezt néha a zergék is megtették helyettünk. A felsőbb részen ismét rátaláltunk a kitaposott ösvényre, ami szerpentineket leírva visz fel a hágóba.

A hágó túloldalán letekintve ismét más kép fogadott bennünket. A gerinc északi oldalát és a hágóba felhúzó kuloárt a magasabb részen hó borította. A északi oldalról a hágóba vezető út egy készített ösvény, lépcsőszerűen

elrendezett kőtömbökkel, a ráesett hó azonban lényegesen megnehezíti a rajta történő haladást, különösen lefelé. A felső kétszáz méter jó részét emiatt többen négykézláb, vagy éppen fenéken csúsz-va tettük meg. Szerencsére az a szakasz csak meredek, de nem kitett, így egy esetleges megcsúszás nem jár különösebb veszéllyel. Az alsóbb részeken is még jókora ereszkedés várt ránk, és pont sötétedésre érkezünk meg a Halas-tavi menedékházba. A bejáratnál az ott vendégeskedő lengyel turisták nagy örömmel fogadtak bennünket. Hamar elfoglaltuk a szobákat, majd betértünk vacsorázni az étterembe. A házban egyetlen hiányszághént említhető, hogy emeletenként csak egy zuhanyzó van, ami szükségszerű sorban álláshoz vezet. Mind a ház felszereltsége, akár csak a meleg víz és a fűtés azonban kifogástalan volt, a konyha pedig egyenesen kitűnő.

A Halas-tavi ház ebédlőjében jókora panorámatérképen tanulmányozhatjuk a Tátra hegyeit, völgyeit és turistaútjait. Érdekes meglepetés volt látni, hogy a Szmrecsini-tavaktól a Chałubínski-kapuhoz vezető – általunk aznap bejárt – ösvény korábban szintén jelzett turistaút volt. Ugyancsak jelzett út volt egykor a – másnapra tervezett – Vadorzó-hágón átvezető útvonal. Ennek déli oldala ma jelzetlen ösvény. Az északi, Lengyel oldal, bár jelzett út, a Komarnicki kalauz szerint 1-es nehézségű, mivel egy keskeny és kitett párkányon halad.

A ház gondnokának tanácsát kikérve arra jutottunk, hogy a jelenlegi időjárási helyzetben a Vadorzó-hágón való átkelés túl kockázatos lenne. Az északi oldalon a szikla valószínűleg le van fagyva, ami az amúgy is kitett részeken téli felszerelés nélkül számunkra járhatatlanná teszi ezt az utat. Ekkor alkalmas új útvonalat próbáltunk keresni. Sajnos nyilvánvaló elkerülő útvonal nem adódik. A Tengerszem csúcson át vezető ösvény felső szakasza valószínűleg még inkább el van jegesedve ilyenkor. Ezt a sejtésünket másnap este mások megerősítették.

Hosszas töprengés után arra jutottunk, hogy az Opalone-gerincen át vezető turistaúton visszamegyünk az Öt-tavi házhoz, majd innen a már bejárt úton ismét a Sima-hágón kelünk át a főgerinc déli oldalára. Az Opalone-gerincen a reggeli napsütésben csodálatos kilátás nyílik az Öt-tó katlanára. Az Öt-tavi házban reg-

geliztünk, majd a már ismert úton nekivágtunk a Sima-hágónak. Magunk is meglepve tapasztaltuk, hogy a járt úton mennyivel gyorsabban haladunk. Eredeti elképzelésünk az volt, hogy a főgerinc déli oldalán a Koprova-völgyön Podbanszkóra ereszkedünk le, majd innen a Magisztrálén megyünk el a Poprádi-tóhoz. Előre látható volt, hogy ennek vége sötétbe fog

nyúlni, de az utolsó szakaszon már nincsenek nehézségek. Mivel igen jól haladtunk, egy sokszorta szebb útvonal kínálkozott: a Hlinszka-völgy felé vettük az utat, majd a Koprova-hágón átkelve a Menguszfalvi-völgyön ereszkedtünk le. A Koprova-hágóban nincsenek technikai nehézségek, havas időben is könnyedén járható. A Hlinszka-völgy magasabb részein és a hágóban a napsütés hatására a hó már teljesen elolvadt. A Poprádi-tavi házhoz megérkezve meglepetten tapasztaltuk, hogy csapatunk másik fele, akik a Podbanszkón át vezető hosszabb, ámde kisebb szintemelkedéssel járó utat választották, megelőzött bennünket. Kiderült, hogy az út részét – véletlenül egy pötya fuvarba botolva – autóval tették meg.

A házban szinte csak magyarok voltak, számos ismerőssel találkoztunk. Másnap, kiadós alvás és bőséges reggeli után a Szimbolikus temetőhöz sétáltunk el, majd a Magisztrálén lefelé indultunk a Csorba-tónál hagyott autóinkhoz.

Bár a túrán az eredetileg tervezett hágók közül a Vadorzó-hágón most nem tudtunk átkelni, beiktattunk helyette egy másik hágót. Az Opalone-gerincről nyíló kilátás pedig bőségesen kárpótolt azért, ami kimaradt. A Vadorzó-hágóhoz egy későbbi túra keretében szeretnénk majd visszatérni.

Kocsonya András, MKE

Mikulás a Bükkben – Les-rét – Szarvaskő

Kis csapatunknak beves vágya volt találkozni a Mikulással, így Heves lett az úti célunk is: a Bükkben szándékoztunk havat és Mikulást keresni. Kutatómunkánkat nagyban segítették a Kárpát Egyesület Eger túratagjai, mondhatnám, hogy támogatásuk nélkül nem is teljesült volna a kívánságunk.

A közlekedési lehetőségeket – pontosabban lehetetlenségeket – kijátszva kisbusszal indultunk útnak, folyamatosan arra törekedve, hogy a három napja esőt ontó felhőket végre magunk mögött hagyjuk. Sikerral jártunk, időnként még a nap is ránk sütött.

Másodszori nekifutásra már meg is találtuk túránk kiindulópontját, Almárt, mivel a falu olyan kicsi, hogy mire észrevettük, hogy benne vagyunk, már ki is hajtottunk belőle.

– Hoppá, itt volt néhány ház, nem itt kellett volna megállnunk? – így a túlsó irányból közelítve újra próbálkoztunk. Még jó, hogy a vasúti megállóra kiírták, hogy Almár, mert a falu két szélére elfelejtettek táblát rakni.

Buszunkat elküldtük pihenni, a „főtéren” álló egzotikus berendezésű büfében kissé fölfrissítettük magunkat, majd a nyaralóházak között a piros jelzésen nekilódultunk a hegyoldalnak. Sajnos a Mikulás havat nem hozott, csak a háromnapos eső sarat, az idő vasfoga pedig „kissé” elhanyagolt utakat. (Ezért hívják a környéket Öreghegynek?) Még jó, hogy házikók voltak az utca két oldalán, mert az „utcat” néhol avarral borított, sziklálkkal és fagyókerekkel szegélyezett vizesárok-nak álcázták. A nagy emelkedőn szerencsére legalább a lefolyó víz nem jött szembe, mentőmellényt és csónakot ugyanis nem hoztunk magunkkal. Rövid hegytetjei kiszuszogás után végre megtapasztalhattuk, hogy aszfaltozott utca is van az üdülőfaluban. Következmény: néhány autó elől kerítésre kellett tapadnunk a keskeny úton.

Almár szélén szembesültünk egy hatalmas mészkőbányával a szomszédos hegyoldalban, ez jelezte, hogy megérkeztünk a Berva-völgybe. Inentől vagy három kilométeren keresztül erdei turistaúton folytattuk a sártaposást. A szarvaskői leágazás előtt egy kis erdei házikó búj meg a fák között, ahová egy igen csúszós ösvény vezetett föl.

Éppen csak befordultunk rajta, és már szembe is jött a Mikulás nagy puttonnyal. A sietségben a csizmáját is elvesztette, ezért harcedzett ifjainkat arra biztatta, hogy keressék meg az erdőben, nem marad el a jutalmuk. Fiaink megfogadták a tanácsot, de előbb felkeresték a réten tüzet szító

Krampuszokat: tőlük ugyanis szalonnaszíros kenyeret és forró teát, illetve a felnőtteknek forrált bort lehetett kapni. Mivel éppen ebédidő volt, minden valamire való turista és Mikuláskereső összeverődött az erdészlaknál a finom illatokat követve. A Krampuszok készültek is a sok éhes szájra, ugyanis a gofrisütőhöz hasonló, két vaslapból készült nyeles „gyorsütőbe” tették a szalonnadarabokat, ami ontotta a sült zsírt, így gyermekeink nagy bánatára nem kellett órákig nyáron forgatni. Pillanatok alatt zsáknyi zsíros kenyér készült és fogyott el.

Jóllakás után ifjaink szétszéledtek a környező erdőben egy kis csizmakeresésre, ami végül hosszas partizánakcióba torkollott. Időnként egy-egy harcos megjelent élelem-utánpótlásért, hogy aztán újból eltűnjön a bozótban. Az eltűnés csak a Mikulás esetében volt végleges, mert mire eszünkbe jutott volna lefényképezni, már nem tartózkodott a köreinkben. A csizmáján végül néhány felnőtt botlott át az erdészlak közelében, jutalmuk szaloncukor lett, amit híven megosztottak a gyerekekkel. Inentől ez a szeglet lett a „partizán-étező.” Szerencsére a csizmát igen kemény fából faragták (szó szerint), így nem szaggatták szét az édes szájzire vágóknak.

Két órányi evés-ivás-beszélgetés, valamint a partizánok győzelme után elbúcsúztunk az egri túratársaktól és a Krampuszoktól, majd Szarvaskő felé vettük az irányt. Időközben tartósan kiszűtött a nap és tavasziasra fordult az idő, így kissé szárazabb turistaúton haladhattunk. Egy kisebb kőbánya, házikó és forrás mellett utunk a rendezen földuzzadt Eger-patakba vezetett, és fogalmunk sem volt, hogyan kelünk át a több mint fél méter mély, sodros vízen. Szerencsére nem kellett, alaposabb tanulmányozás után megtaláltuk az ösvényt a patakparton. A következő útelágazásnál már egy himbálódzó rönkhíd is találatott, amelyen jelzéskeresés címen többször oda-vissza átvonultunk a szokásos csatazajjal. Ez az egyik híd mellett lakó férfinak nem igazán tetszett, és ezt nagyon ideges, agresszív hangon tudatta velünk. Nem vitatkoztunk, hanem továbbhaladtunk a meglelt jelzésen.

Hamarosan egy régi vasúti kocsiából álló nyaralótelephez érkeztünk, amely, mint kiderült egyben a szarvaskői vasútállomáson állt, így elértük célunkat. A falu szélén egy hatalmas szalmából és fából épített Betlehem fogadott annál a pincemaradványnál, amelyben „M. Ákos bácsi itt rejtegette évekig...”, legalábbis a kiírásból a betlehemi pásztorok miatt csak ennyit tudtunk elolvasni. Megkerestük a busszal megbeszélt találkozóhelyet (kb. 30 méternyire volt), majd átkeltünk a vasúton és nekirugaszkodtunk a várhegy meredek kaptatójának. Zoli segéd-túrávezetőnk és Laciapu rövidített egy sziklás vízmosásban, de az időt nem sikerült lerövidíteni, csak a távot, mert olyan meredeken kellett fölkapaszkodniuk. Így mindenki egyszerre ért a csúcra, és csodálkozva vettük észre, hogy a várban vagyunk.

Szarvaskő apró várát (Szalkay várkapitány mindössze 49 katonával őrizte a híres 1552-es egri ostrom alatt) először a török dúlta le, aztán az időjárás, így az országszázlón kívül nagyon kevés te reptárgy emlékeztet arra, hogy itt vár állott. A kilátás azonban pazar volt, festői szépségű szűk völgyre, és kedves kis falura látnak, amely arról híres, hogy az egén egész télen nem látni a Napot, mert a környező hegyek árnyékba borítják. Mi magunk is csak a hegytetőn fürödtünk az alkonyi napsütésben. Miután a környék hamar árnyékba borult, és a buszunk is közeledett, elindultunk lefelé. Zoli és Laciapu ismét a vízmosásban zúdult le, de bokatorés nélkül megúszták.

A faluba érve még meglátogattuk a büfét, és búcsúfotó is készült egy életnagyságú Múanyag Mikulás társaságában. Míg a buszra vártunk, túrávezetőnk elárulta, hogy mit rejtegetett Ákos bácsi a pincéjében évekig: „dugi pálinkáját felesége, Ó. Borbála elől!”

Már erősen sötétedett, mikor hazaindultunk. Egy rövid kitérővel tiszteletkört tettünk az Egri vár előtt, sajnos a „diszkvalifikálás” elég sötétre sikeredett. Vagy csak álcázzák a várat a török (vagy ki tudja, milyen) támadást kivédendő? Ostrommal nem próbálkoztunk – innen kétszáz ezer törököt zavartak el, mi csak 15-en voltunk! – hanem szép csendben továbbuszoztunk Pest felé.

Résztevők: Baumann Mária, Búr Márk, Hegedűs Krisztián, Hegedűsné Irénke, Kertes Balázs, Kertesné Hamara Andrea, Kertes József, Kutsera Imre, Kutseráné Edit, Kutsera Kristóf, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, ifjabb Szabó László

Majer Zsuzsanna, MKE

Szilveszter a Bakonyban

December 29.

Hamvas reggelre ébredtünk. Mindenki feltöltötte ételmiszer-, szesz- és ruhatartalékait, majd a Bakony felé vette útját. Délutánra mindenki oda is talált, és már túl voltak az első – és többedik – áldomáson, mikor Sörnorbival és Artúrral befutottunk. Túrávezetőnk igazán gondozott szép turistaházat választott, amely előtt egy szarvassal a fején már várt bennünket (a szarvas a szilveszteri sapkaversenyre volt köteles megjelenni). Az elhelyezkedés után köszöntöttük a csapatot, ami újabb okot adott az áldomásra. Sörnorbival bemértük a terepet, hogy merre található a lányok, akiket inzultálhatunk, hogy minél jobb kedvre hangoljuk – magunkat. A gyerekek rögtön egymásra találtak és nagy számítógépezésbe kezdtek, amit idén már abba sem hagytak, csak akkor, ha jeget lehetett törni a patakon.

Következett a Vámos Laci és Sörnorbival által kitárolt ügynevezett „Északi Fény” elnevezésű eszméletvesztő folyadék elkészítése, ami hamar be is került a hűtőbe. A társalgóban kezdetét vette az esti táncrevaló felkészülés, a csomagokból pedig előkerültek az alkalomra készített sütemények-ételek-italok. Buxi kutyának is nagy volt az öröme, hiszen tudta, hogy most sem „csak” nyers pulykamell filével és egyéb nyalánkságokkal fog diétázni, amit Anci szokott szervírozni neki. Ez már kezd látszani is rajta.

Közben a zenét szolgáltató berendezés összeállítása is folyt, ami többször megréferálta fülünket és idegeinket, lévén, hogy a kapcsolat nem volt zavartalan a zenei egységek között, Tamás nagy bánatára. Kicsit még iszunk, és visszatérünk a régi eszközökhöz (fedőcsatogtatás, lábosveregetés, önkéntes nótafák, fogadatlan zenei himpellérek és egyéb nemzeti csalogányok zengeménye). De mire sikerült violín-kulccsal kinyitni a vajt fületket, Tamás meglepődve nyomta meg az ENTER gombot.

Lassan elkezdünk hullámozni a zenei ritmusokra – ami egyesek szerint támolygásnak minősült – és a köztudottan „táncos lábú” Vámos Laci öröme végre felesége. Ági is bekapcsolódott velem és többedmagával a táncba. Egészen hajnali 3-ig roptuk a táncot, felváltva látogatva a konyhát utánpótlásért és néhány korty az északi fényért, ami sehogy sem akart elfogyni. Igazán behahúztunk az estébe, annak ellenére, hogy tudtuk, túranap következik. Az előrelátóak már elhagyták a közös helyiséget és nyugovóra tértek. Utolsóként Judit

és én hagytuk el a táncparkettet. Én szerettem volna visszatérni a társalgóba aludni, de Tamás már megelőzött, ezért kénytelen voltam álló éjjel Sörnorbi horkolását hallgatni.

December 30.

Ébredés: Hol? Mikor?..... Ja!..... Jaaaaaaaj tura! Rövid szedelődzködés, 7-től 9-ig..... Elkéztünk. A szomszéd falu pedig nem volt messze autóval.

Megérkeztünk a cseszneki vár alá, ahol az újonnan érkezettek jégoszobroként már epedve vártak minket, mivel minden kocsmá zárva volt, ezért csak tőlünk remélhettek egy kis lélekmelegítőt. Zsuzsi aznap töltötte be életének első borpárlatát és XVIII+IX+XII+III-ik születésnapját (a személy állítása szerint az adat pontos).

A borpárlatból mindenkinek jutott, aki kért és végre útnak indultunk. A hideg táj zúzmarás látvánnyal ölelt körül minket, de jó időt fogtunk. Hosszra piros jelzésen haladás után megérkeztünk mai terepgyakorlatunk helyszínére, az Ördög-árokba. Hát elég ördögös volt! A patak már félig befagyott, és ugyanilyen kemény sziklák szegélyezték a partot is, ezért hol a patak egyik, hol a másik oldalára kellett átküzdenünk magunkat. Az első jeges pillanatok után a fotósok kattogtatása verte fel a táj csendjét, akik mindenféle szögből, hason csúszva és néha balettozva fényképezték a különböző jégcsodákat. A nehezebb szakaszokat egymásnak segítve – bukdácsolva küzdöttük le. Természetesen Bercivel az élen a gyermekek megint felfedező-túrát tartottak – szerencsére szárazon megúszták. Mikor végre találtunk egy pihenőhelyet tűzrakó hellyel – hát rögtön tüzet is raktunk. Először Sörnorbi, majd kinevezve magát tűzmesternek Patáki Jani is, ugyanoda. Tamás kapva az alkalmon sült csirkéjét – gondolván, milyen gourman – rögtön megfűstölte. Ettől jó bűdös lett, de neki ízlett, legalábbis nem mutatta, hogy mennyire szenved az elfogyasztásával.

Innentől megemelték a patak szintjét, és egy csúszós létrán, majd jeges sziklák között kellett felkapaszkodni. A csapat vakmerőbb fele valahogy átküzdötte magát, a többiek Buksival az élen egy kevésbé veszélyes, de sokkal meredekebb utat választottak, majd a két csapatost újra egyesült, és tovább csúszkált a patak jegén. Robi kiszemelt magának egy magaslatot az uzsonnázáshoz, ami emlékeztetéssé vált másnap, ugyanis azt hitte, hogy ott hagyta a fejlámpáját, ezért újra meg kellett másznom vele, és fél órát keresgéltem az avarban. A gyerekekkel az élen fölfedeztünk még sok barlangot, Tamás néhány geológát, és mindnyájan a századik átkelési lehetőséget a patakon beszakadás nélkül.

Sokan rendkívül furcsa fejdőkkel ékeskedtek, köztük Vámos Laci csodálatos grincs-sapkáját is követhettük, mint útjelzőt. Anci kiváló mimikrirel rendelkezett, egy egész fenyőfát hordozott bokrétaként, miáltal néha még Buksi kutya sem találta a gazdáját. Márta, Jani, Karcsi, és Attila – Eszter aggódása mellett – közben rendületlenül fotózott, nem törődve az esetleges beszakadással sem (Attilának sikerült is).

Egy kicsit elvéve, majd korrigálva az útirányt – nem tudni, ki miatt – utolsókból egyszer csak elsők lettünk Robival, és sikerült jó irányba elindulni. És csak mentünk és mentünk... Így hamarosan megpillanthattuk a cseszneki várat. A falu határában még megittuk maradék itókáinkat; Erzsike és Gyula még feltáplálta a csapatot sült tökkel, majd várat hódítani indultunk. A vár jelenleg is épül, miután egy földrengés és egy villámcsapás is harcképtelenné tette. A csapat nagy része bejárta minden zegzugát, és élvezték a kilátást. Mi néhányan vezetésemmel kiugrasztottuk a vár alatti kocsmárost, iszogattunk és beigértük a nagy csapat érkezését, ami aztán elmaradt, mert a nagy hidegben mindenki a kocsjához rohant vissza.

A szállásra érkezve rendbe szedtük magunkat, és finom vacsorát (gulyásleves, túrós / mákos tészta, valamint Zsuzsa világot járt születésnapj palacsintája) fogyasztottunk. Ezután némi pihenő következett. A pihenő előtt Zsuzsival a szilveszteri műsorszámaink főpróbáját tartottuk meg a szobában Erzsikének és Juditnak, akik nem tudtak Szilveszterre maradni.

Tamás újra megküzdött a technikával, így este már karaoke-partyt rendezhettünk. Régebbi és új dalokat kornyikáltunk magunknak osztatlan sikerrel, amitől az addig pihenők is felébredtek. Még jobb lett volna, ha a dalokat egyenként, mikrofonba tolmácsoljuk, de ha már közösen énekeltünk, legalább azonos hangon kellett volna elkezdünkünk.

Karaoke után néhányan táncra perdültünk, de korán (éjfél után) abbahagytuk. Tamás nem tudom, hol aludt, de én végre elfoglalhattam a társalgó kanapéját, így egész jól aludtam.

December 31. Szilveszter

Eljött hát az év utolsó napja. A csapat hosszú ébredés után még hosszabb reggelibe kezdett, majd a ház előtt összegyűltünk mai túránkra, ami a Cuhavölgybe vezetett.

Ekkor Robi közölte velem, hogy elvesztette tegnap a fejlámpáját valahol az Ördög-árokban. Így hát, hogy ne maradjon egyedül a keresésben, csatlakoztam hozzá, Robi nagy öröme, mert így egész nap „szóval tarthatam”.

A csapat túráját Majer Zsuzsa közvetíti:

A csapat többi fele elindult a Cuha-völgy felé, kissé csodálkozva követve túravezetőnket, mert néhányunk szerint az ellenkező irányba kellett volna menni. Lankás földúton menetelés és a vasúton való átkelés után Kittenberger Kálmán kidőlt kopjafájához kóricáltunk. Nem tudjuk, miért ide állítottak emléket a nagy tudósnak, de megemlékezünk róla. Arra gondoltam, hogy ezután visszafordulunk a Cuha-patak felé, de egyszer csak az Ördög-rétre lyukadtunk ki. A nyáron kullancsok-szójáról híres rét szerencsére most be volt fagyva, a fagyott kullancsok meg köztudottan nem támadnak.

Mint kiderült, az Alsó Cuha-völgyhöz érkezünk, ahol ismét jégtáncos, meredek hegyoldal-tapasó, és sziklamászó gyakorlatok következtek. Aki még nem szakadt bele, fotózta a szebbnél szebb jégképződményeket, de annyi volt belőlük, hogy minden gép memóriája betelt a látvánnyal. Sajnos valaki festékszóróval fedezte föl a völgyet előttünk, narancssárga életjeleket hagyva maga után földön-sziklán-jégen, amiért igen dühösek voltunk az illetőre.

Visszaadom Zolinak a szót:

Időközben kétfős túracapatunk is elindult a tegnapi helyszínekre. Judit és Erzsike már hazafelé indultak, ezért elvittek bennünket autóval Bakonyoszlopig, innen kétszer két lábon haladtunk tovább, és négy szemmel kerestük a fejlámpát. Az út előtt, majd tovább folyamatosan az általam elhözött Unicumos üvegre bízunk magunkat, és ennek szellemében folytattuk a keresést. Beérve a sziklás patak völgybe azt tapasztaltuk, hogy tegnap óta jóval jegesebb és csúszósabb lett. Újra átküzdöttük magunkat a felejtethetlen létrán és sziklákon, meglátogatva az előző napi túzrakó helyet is. Végre elértünk arra a helyre, ahol Robi állította szerint az avarban hemperegve, és közben ételét fogyasztva, kirántotta a lámpáját. Robi hamar feladta a keresést, majd én akkurátusan átvizsgálva az összes levelet, mintegy fél órán át válogatva az avarban – ugyanarra az eredményre jutottam. Végignéztek a többi pihenőhelyet is, eredménytelenül.

Ismét Zsuzsáé a szó:

A csapat többi része átvergődött az Alsó-Cuha-völgyön, majd a lankásabb Felső-Cuha völgybe ért. Itt a gyerekek vezetésével többen megpróbálkoztunk jégtörő akciókkal, ám minden fa- és kődarab visszapatant a jeges patak felületéről. De ez nem nagyon bátoríthatott a vízen járásra, alattunk ugyan is simán beszakadt volna a patak jege.

Elérkeztünk a Hódos-ér és a Cuha összefolyásánál található pihenőhöz, ahol áthintáztuk magunkat egy rönkhídon – legalábbis a felnőttek, mert gyermekeink az uzsonnaszűnet végéig hintáztak

rajta. Valahogy sikeresen léket vágva a Cuhán, megmértük a vízmélységet is: volt vagy 70 cm.

Utunkat folytatva hamarosan eljutottunk a befagyott Kőpince-forráshoz és a vinyei hídhöz, ahol a fáradtabbak és a konyha főnökei Pataki Janival és Sörnorbival az élen visszamentek a szállásra. Sörnorbi így kipihenve láthatott neki a (tészta)gyúrásnak az esti bokszeccsre készüléshöz, amelyet Zolival szándékoztak megvívni.

A csapat többi tagja párban a vasúttal bejárta a szűk patak völgy többi részét: egyesek a patakparton, mások a vasúti viadukton és az alagutakon keresztül, majd ugyanazon az úton vissza a szállásra, ahol szakácsaink már javában tüsténkedtek a konyhában.

Újból Zoli tudósít:

Robi magában morfondírozva felidézte barna hátizsákját és arra gondolt, hátha feleslegesen jöttünk, és a lámpa nem is veszett el. Térérőre emelkedve felhívtuk Ágit, aki elkezdte keresni a lámpát, majd ezt írta nekem SMS-ben: „A nagytarkad alatt volt a lámpa.” Tehát megvan! – kiáltottunk fel, de mi lehet az a „nagytarkad”? Lehet, hogy az elfogyasztott ital mennyiség és hajlott korunk miatt már nem sziporkázik úgy az agyunk, mint kéne, de nem sikerült megfejtenünk a szó jelentését. Írtam újra Áginak: Mi az a nagytarkad? Válasz: „hat a marha”. Talán a nagy tarka marha alatt van a lámpa – gondoltuk. Ez végképp megkavart minket és gondolkodóba estünk milyen feladvánnyal lehet dolgunk. A válasz a szálláson hevert (Ágnes pedig a társalgó foteljában).

Tovább haladva Robival és követve a jelzést, több magaslatot megmászva egy fakivágáshoz értünk. Itt még égett a favigók által rakott tűz, amit kihasználva megmelegíttem a teámat.

A közben megérkezett erdőszélre való beszélgetés után továbbálltunk Gézaháza felé. Csendben baktattunk volna tovább, de én mindig megtörtem a természet csendjét. Ezt Robi jól viselte. Gézaházán gyerekekori és bakonyi kék túrázások egyik állomását nem sikerült megtekintennem, mert már magántulajdonban van. Egy a hóba félig beledugott üres sörösüveg útmutatására és Robi térképére hagyatkozva kicsit keresgélve becsatlakoztunk a Cuha-völgybe. Itt mi is megcsodáltuk a völgyet, ahol előttünk Laciék már elhaladtak. A vonatsíneken mentünk, hogy előbb hazaérjünk. Éppen szembe jött a vonat az egyik kanyarnál és úgy tűnt rajtunk egyenesíti ki magát a pálya, de mi rutinosan egy fára fölfüggeszkedve, alattunk a szakadékkal... (Indiana Jonesként) túléljük a találgozót. Szaporázva lépteinket a szomjúságunkra hivatkozva – miszerint vattát köpünk – gyorsan

beértünk veni-vidi-vici Vinyére, ahol végre kiderült mi is az a „nagytkard” (a nagy takaró fedőneve). A mai napon túlteljesítve a tervet, sikerült 16 km-t gyalogolnunk, ezért én Sörnorbival ellentétben kissé fáradtan készülődtem az esti bokszmeccsre.

Sörnörbi én a közönség szórakoztatására nekikezdtünk a bokszmeccsnek, mint az est hivatalos showműsorának. A gong után drukkoló tömeg mellett elkezdtek záporozni az ütések. Az első menetet pontozásos győzelemmel (ha számolták volna) és néhány nagy ponfnal zártam, amit nem én adtam magamnak. Sörnörbi egy lila folttal gazdagodott a szeme sarkánál. A második menetre már nem maradt levegőm, így ezt Sörnörbi nyerte. Hivatalos edzőm: Mérari Robi elfelejtette bedobni a törülközőt, mivel a meccs ideje alatt azzal törülközött a fürdőszobában. Egyébként is felhaborító, hogy miközben életemet kockáztatom a győzelemért, addig ő a testét masszírozza a fürdőben. Tanulság számomra: ne bokszolj túra és nagy mennyiségű ital után, és edzetség hiányában.

A szilveszteri vacsora és a tisztelt nagyerdemű már készült az estére. A menü a következő volt: Húsleves főtt hússal, krumplis bundában süített és rántott húсок, rántott gomba, valamint köretként párolt zöldség, rizs és krumpli. Majd folyamatosan az este folyamán készültek az ott gyűrt tésztaból hájas tészta, sajtos rúd és káposztás bukta. Hogy ne maradjon szomjan a társaság, krampampuli és puncs is készült, északi fénnnyel vegyítve.

Teli hassal mindenki felöltötte ékes fejdíszet (jóllakás után a nadrágja úgysem ment rá), ugyanis sapkaverseny volt a következő program. Ezzel párhuzamosan túra-totó is zajlott csapatokban, amely ötlet Márti fejből pattant ki. Sörnörbi és én zsbibogó fejjel a boksz után és félvállról véve a feladatokat, holtversenyben másodikok lettünk. Mind a sapkaversenyt, mind a totót értékes nyereményekkel jutalmazták.

„Ki mit tud?” következett. Az első műsorszám Vámos László cirkuszi attrakciója volt, amiben négy poharat ujjai közé illesztett félig sörrrel töltve, majd a Szalajka-vízesést utánozva kihörpintette poharait.

Ezek után jelenetek következtek egy házasságból, melyet Zsuzsi és én adtunk elő. Rádásként nyelvünket is összetörtük, hallgatóságunkat pedig sikeresen összezavartuk az „Édes ékes apanyelvünk” című Lőrincze Lajosnak és Grétsy Lászlónak ajánlott opussal.

Reméljük jövőre több jelentkező lesz, mert csak ez a két műsorszám készült.

Anci emelkedett szóra, és egy hosszadalmas, cirkalmas adománylevél kíséretében méltatta túravezetőnk, Vámos Laci és oldalbordája, Reszegey

Ági érdemeit és vitéz tetteit, melyeket az egyesületért és értünk tesznek.

Ismét eljött a karaoke és a hosszas felszerelés-szerelés ideje, ezután 70-es évekbeli, idillikusan és bárgyúan mozgó hölgyek képeinek kíséretében próbáltuk vonytva követni a szöveget. Szerencsésebb lett volna, ha mindenki önállóan lép fel, mert így egymást sem hallottuk, nemhogy a dallamot tudtuk volna követni. Gyula eközben a projektor gyenge fényénél, senkitől nem zavartatva és el nem ragadtatva magát, elmélyedt a régi nagy csaták könyvében. Majd mikor a projektor fénye is kihűnyt, fejlámpával folytatta eme tevékenységét, miközben a csapat tombolva táncolt, vagy táncolva tombolt. Az év hátralévő részében abba sem hagytuk a táncot.

Eljött az éjféli. A Himnusz eléneklése és köszöntések után a Bakony állatai tudván, hogy zajos újév köszönt rájuk, már homokba (azaz, hóba) dugták a fejüket. Ezt jól tették, mert Sörnörbi első rakétája a függőleges helyett vízszintes irányt választott, így fejvesztett menekülés következett. Tapasztalhatuk, hogy a kínaiak megint átvágtak minket valami gyalival. De a szomszédok még így is lepipáltak bennünket, mert a második világháborús bakonyi harcokban használatos aknavetőkkal durrogattak.

Egy kis csapat velem együtt szomszédolásba kezdett a Pokol-csárda vendégeinél. Itt nagy örömmre rendkívül sok fiatal csinos hölgy fogadott. Egyesületünk hölgytagjai látván izgalmmat, gyorsan lehűtöttek, miszerint nem itt a helyem – irány vissza a saját táborunkba! Visszaérve folytattuk eszméletvesztéses táncunkat hajnali fél négyig, majd lassan eszallingózott mindenki, és végre újra elfoglalhattam a kinti kanapé.

Hamar eljött az új év első reggele és a táborbontás ideje. Egyik szemhéjamat kitémasztva a függönykarnisra felakasztott ruháimnak látványa fogadott. Elkezdődött a nagy pakolás – takarítás és az elkallódott tárgyak gazdáinak keresése. Miközben én szobámban tevékenykedtem, nagy üdvívalgásra lettem figyelmes. A hangorkánt az okozta, hogy egy gazdátlan alsónadrágról valaki megkérdezte, hogy kié. Zsuzsa a tőle megszokott sietséggel válaszolt:

Nem, az nem Zolié! – ezzel nagy derűtséget okozva. Beérve a társalgóba nem kerülhettem el a kényelmetlen kérdéseket, miszerint Zsuzsának honnan vannak pontos ismeretei és paraméterei az én alsónadrágomról.

Lassan mindenki az autója felé vette az irányt, elbúcsúztunk egymástól és a Bakonytól. Reméljük, jövőre sokszor találkozunk a túrákon.

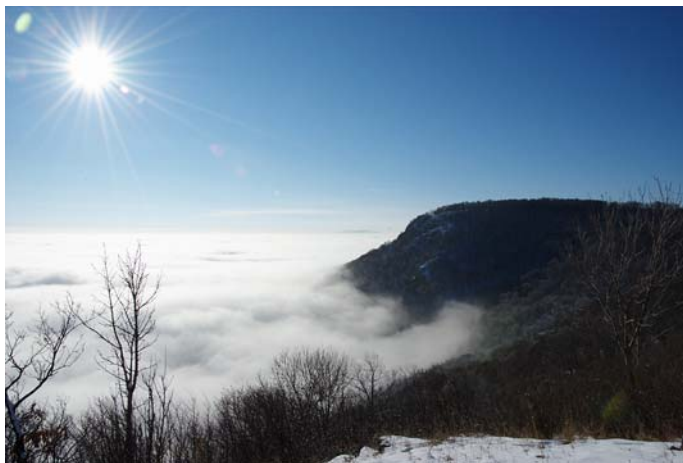
Túrák Tamáskútról

Ez a címe a Kárpát Egyesület, Eger idei új túrasorozatának. Az egyesület szorgos munkájának köszönhetően megújult vendégház remek kiindulópontja számos bükki kirándulásnak. Elsőként a Bükk-fennsík déli peremén elhelyezkedő híres sziklaormok közül válogattunk. Ezért kapta túránk a „Kövek” elnevezést.

Tamáskút a Felsőtárkányt és Lillafüredet összekötő – helyenként festői panorámát nyújtó – hegyi szerpentínúton közelíthetjük meg. Egerből sajnos csak munkaszüneti napokon közlekedik errefelé menetrendszerinti autóbusz, így túránk is vasárnapra került.

A ház mellett állandóan csordogáló Kis-Som forrás karsztvizéből bátran megtölthetjük kulcsunkat, majd a K+ turista jelzést követve indulunk északi irányba. Pár perc alatt elérjük az egriek kedvelt kirándulóhelyét, a Hereg-rétet, hogy lentről is megcsodálhassuk mai túránk célpontjait a Három-kő és a Tarkó impozáns sziklatömbjeit. Több útvonal közül is választhatnánk, mi azonban hűek maradunk jelzésünkhöz. Hamarosan a Hárs-kúthoz érünk, ahonnan az első jelentős emelkedő vár a lelkes túrázóra. Felérve rövid pihenőt tarthatunk, míg fotós társaink szenvedélyüknek hódolnak. Megértjük őket. A lihegtető szakaszt kipihentetendő, a sziklafal alatt kanyargó régi szekérúton folytatjuk utunkat, míg el nem érjük a Felsőtárkányból induló zöld jelzés becsatlakozását. Tamáskút 4 km, Tarkó 3,5 km. Olvashatjuk a megtett és a ránk váró távot az útjelző táblán. Ne is tétovázzunk, vágjunk neki a Bükk egyik legszebb hágóútjának, hogy a Toldi-kapun keresztül feljussunk a Sima-kő és Tarkó közti nyeregbe.

Tervezett útvonalunk itt jobbra fordul az országos kék jelzést követve, mi azonban teszünk egy rövid kitérőt. Hogyan is hagyhatnánk ki az Óserdőt, hiszen mindössze 10 perc séta! Az „Óserdő” a Bükki Nemzeti Park egyik legérdekesebb területe. A montán (hegyi) bükköst több mint 150 éve nem művelik. A faóriások élnek a maguk természetes életüket. Nemhiába nevezik a turisták a természet szentélyének.

Merengésünkből visszatérve a jelenbe, folytatjuk utunkat és egy újabb emelkedő végén hirtelen kiérünk a Tarkó 950 m magas tetejére. Talán innen tárul elénk a Déli-Bükk legszebb összképe. Kelet felé tekintve pedig már a Három-kő fehér mészkőszirtje fehérlik. Magunkkal hozott elemőzsiánkat elfogyasztva ide „sétálunk át”, hogy visszatekintve a Tarkót is megcsodálhassuk.

Túránk befejező szakasza már nem tartogat igazi kihívásokat, hiszen kényelmes szekérúton térünk vissza Tamáskútra (zöld jelzés), hogy némi pihenőt is betervezve biztonságosan elérjük az Egerbe visszatérő autóbust.

A bejárt túra adatai:

Útvonal: *Tamáskút – Heregrét – Hárs-kút – Toldi kapu – Óserdő – Tarkó – Három-kő – Tamáskút*

Táv: 16 km, szint: 460 m, menetidő: 5 óra

Összeállította és a túrát vezette:

Köves Gyula, KEE

Fotók: **Nagy Péter, KEE**